

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

"EDINOST"
1849 W. 22. St
Telephone:
Canal 98,
Chicago, Ill.
Za RESNICO
IN PRAVICO.

Izbaja dvakrat
na teden.
Velja za celo
leto \$3.00
Published semy
weekly.
Subscription
\$3.00
yearly.

ŠTEV. (No.) 70.

CHICAGO, ILL., TOREK, 6. SEPTEMBRA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 390) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Bursleson, Postmaster General

AMERIKANSKE NOVICE

DELAVSKI NEMIRI V WEST VIRGINIJI.

Camp Dix, N. J. — Prvi vlak vojaštva je danes odšel proti West Virginiji iz Camp Dix. Posadka šteje en tisoč možta s častniki.

Camp Sherman, O. — Dva vlaka s približno 600 možtvo sta odšla iz te kempje proti West Virginiji.

Camp Knox, Ky. — 40. regiment pešcev je odšel proti West Virginiji. Enako sta dva vlaka z vojaštvom odšla tudi iz trdnjave Fort Thomas, Ky.

Se več vojaštva je odločenega, da naj bode pripravljeno za odhod v ogrožene okraje. Vojaška oblast čaka, da bode vojno stanje razglašeno. Ko je prišel vojaški tajnik Weeks v svojo pisarno danes zjutraj je zahteval, da se mu predlože vsa poročila iz ogroženih krajev W. Va.

Gen. Brigadir Bandholtz je brzojavil iz W. Va., da prosi nemudoma vojaštva ker si sam ne upa vzdržati miru.

GOMPERS PROTESTIRA.

Washington, D. C., 2. sept. — Predsednik Amerikanske Del. Federacije je pri vladi uložil svoj protest v imenu organiziranega delavstva proti vojaštvu, katerega pošilja vlada v ogrožene kraje. "Vsi ti nemiri se ne bodo dali pomiriti z vojaško brutalno silo," je rekel. "Odstranite uzroke nezadovoljnosti, pa bo delavstvo danes mirno in šlo na delo. Da je delavstvo uporno, je uporno radi tega, ker se ne upošteva njegovih protestov proti krivicam, katere se jim gode." Jaz protestiram proti vsaki brutalni sili, katera se misli porabiti proti delavstvu. Jaz sem proti vsakemu nasilju. Vendar je nemunost, ako se hoče s silo nastopiti v pomoč plutokratiji (kapitalizmu), mesto da bo se nastopilo proti uzrokom, ki leže globlje. Proti tem nastopite! Plutokracija sme počenjati svoje kriminalno početje nemoteno. Proti njim pa ne boste poslali nikakih vojakov. Samo proti ubogim delavcem."

Dalje dolži predsednik javno časopisje, da ni poročalo cele resnice o West Virginijjskih nemirih, da jih je poročalo, kakor so jih kapitalisti poročali, ne pa na podlagi resnice. Mr. Gompers pravi dalje: "Rudniki v West Virginiji so zadno pribežališče prevzetnih kapitalistov, ki se skušajo tam vzdržati in po West Virginiji zmagati tudi drugod. V teh premogovnikih vlada kapitalizem neomejeno in brez usmiljenja. Zunanji lastniki premogovnikov drže velikanse kose zemlje z bogatimi premogovniki in zahtevaje bogate dividende na škodo delavstva. Ti zasebni izkoriščevalci imajo v službi privatno veliko vojakov, detektivov, morilcev, ki naj prisilijo delavstvo v sužnost, da bode samo kovalo bogastvo tem izkoriščevalcem, pa lepo mirno molčalo in si dovolilo vse, karkoli bodo ti hoteli. Kaj takega, kar je v West Virginiji, ni več nikjer v vseh Združenih državah. Privatni policaji, plačani od teh kompanij, so te vojske, katere si drže ti izkoriščevalci v obrambo svojih koristi proti ubogemu delavstvu, kateremu komaj pustijo golo bedno življenje."

"Sedanji štrajk je samo protest proti tem krutim in krivičnim razmeram. Delavstvo hoče lastnike premogovnikov prisiliti, da spolnuje naredbe delavske vladne komisije, ki

je naredila pravila, po katerih naj bi se vsi premogovniki obratovali."

ZRAKOPLOVI PROTI W. VA.

Roankoe, Va., 2. sept. — Deset zrakoplovov je odšlo proti West Virginiji, da bodo v pomoč vojaštvu proti delavstvu.

VOJAŠKE PRIPRAVE PROTI DELAVCEM.

Charleston, W. Va., 2. sept. — Vlada je privolila, da se bodo smele Zvezine trupe porabiti proti delavstvu v W. Va. Gen. Brigadir Bandholtz je bil odločen, da bode vodil vrhovno poveljstvo cele ekspedicije v te kraje. Bandholtz se je nastanil Cheaspeak in Potomac in je zasedal vse strateške točke. — Napeljali so že posebne telefonske zveze z njegovim glavnim stanom, od koder bode dajal ukaze vojaštvu.

RANJENCI NA VLAKU.

Madison, W. Va. (2. sept. — Vlak železnice Cheaspeak and Ohio RR. je vozil danes skozi naše mesto, je peljal več ranjencev, ki so bili ranjeni v boju delavstva z vojaštvom. Vozil je tudi več mrličev, ki so bili ubiti v teh bojih.

VSE BEŽI PRED VOJAŠTVOM.

St. Albans, W. Va., 2. sept. — Otroci in ženske so v večjih trumah bežali iz ogroženega ozemlja Little Coal River, kjer se je zbralo veliko boroženih stavkarjev. Vsa mesta ob Spruce River pogorju so jih polna. Vsi hoteli so prenapolnjeni. Velika večija teh beguncev so žene in otroci raznih trgovcev in nedelavskih družin.

SESTRE PROMOVIRANE

Omaha, Neb. — Kakor znano zbirajo se vsako leto vse naše šolske sestre cele počitnice v takozvanih "poletnih šolah," kjer se vsako leto vse pripravljajo za prihodnje šolsko leto in spopolnčujejo v svojem znanju, da grede tako v vseh strokah popolnoma z novimi iznajdbami in novim duhom. Veliko sester se tudi podvrže težkim državnim skušnjam v raznih strokah. Tako se je zbralo letošnjem leto 471 sester raznih šol in raznih redov v Omaha, Nebr. kjer so na Crighton vseučilišču naredile tako zvani poletni tečaj. Izmed teh sester je bilo pa 42 promoviranih, v doktorice oziroma v bakala.

PEKI OBSOJENI.

Chicago, 1 sept. — 44 članov Pekovske in sladčičarske unije je bilo spoznanih krivim in morali so položiti \$840.000 varščine, da bodo prišli na določen dan pred sodnijo, kjer se bo obravnaval njih slučaj. To varščino je prišlo položiti več sto oseb. — Pekovska stavka še vedno traja in ni še upanja, da bi se tako hitro uredilo to vprašanje.

Imamo tudi več Slovencev, ki so peki, ki stavkajo tako Mr. Fr. Garbais, Mr. Foys in drugi.

MLEKARJI PRED SODNIJO

Chicago, 1. sept. — Nekaj najglavnejših raznašalcev mleka mesta Chicago je obdolženih, da so "izkoriščevalci," ker so držali cene mleku previsoko v primeri s cenami, kolikor so za mleko dali. Veliko jih bode kaznjenih, kakor je napovedal državni pravdnik Crowe.

RAZGLED PO SVETU

IRSKA.

Dublin, sept. 1. — Nova nota je bila odposlana danes iz Dublina George na počitnicah. Republikanski Irski parlament je odgovoril na pismo Lloyda George in predložil Lloydu Georgeu v Škotsko, kjer je nove svoje uzroke, zakaj vstraja na svojem stališču, za popolno neodvisnost Irske.

Belfast, 1. sept. — Nemiri so se danes ponovili. Veliko novih ljudi je bilo ranjenih in veliko je mrtvih. Vojaške čete so zasedle mesto in stražije po mestnih ulicah. — Ulsterski kabinet je pretresal resen položaj mesta in ukrenil vse potrebno za pojačanje vojaštva.

Iz Rusije prihajajo skrajno žalostna poročila. Koliko je resnice na njih mi seveda ne moremo kontrolirati. Bajne čaka nad dvajset milijonov ljudi strašna smrt od lakote, če ne pride kmalu pomoč. Pa kdo bo dvajset milijonov ljudi preskrbel. Lakoti se je pa kakor navadno pridružila še njena druga sestra kolebra, ki morite bolj kot je vojsko. Ljudstvo trumona zapušča svoja bivališča in svojo zemljo, ki mu letos ni dala toliko da bi se moglo preživeti. Zbira se v krdela armadi podobna in se vali proti mestom, kjer pada kakor kobilice na trgovine in skladišča živil, ter jih ropa, pa gre zopet dalje iskat hrane za prihodnji dan. Tisoči si skušajo s travo mišimi, podganami in podobno nesnago ohraniti življenje. Draginja je naravnost neverjetna. Eno jajce stane tisoč rubljev. Boljševiki pa cele kupe zlata izvažajo v inozemstvo in z milijoni mažejo inozemski revolucionarji, ki noče naprej, kakor bi radi. Oj ti blažena rdeča nebesa, kjer se ljudstvo zvčet s tešč slino maže.

Iz Čehoslovaške se poroča, da se je ondi vršil od 9-13. julija velik mejnoročni šoh katoliške inteligence, kot nekak protest proti pravoslavni propagandi, ki je imela par dni prej svoje slavlje na Moravi. Po dolgem mešetarjenju je mej odpadlo češko narodno in srbsko pravoslavno cerkvi vendar prišlo do nekakega sporazuma. Na slavlju, ki ga je za to priliko priredila češka narodna cerkev v Ljutovlju na Moravi, se je prebrala tozadevna spomenica, ki pravi, da sprejme pravoslavna srbska cerkev češko narodno za svoje posestrimo. V Belgradu se bo vršilo posvečenje prvega njenega škofa, ob navzočnosti pravoslavnih srbskih in rumunskih škofov. Ob isti priliki bo dobila tudi svojega prvega svetnika—Jan Husa. V protest proti tej versko-odpadniški proslavi so katoličani priredili v Pragi velik mejnoročni kongres, katerega so se vdeležili katoliški bojovníki iz Jugoslavije, Ukrajine, Francije, Belgije, Anglije, Nemčije, Italije in Nizozemske, ki so s svojo sijajno manifestacijo pokazali, da ne bodo mirno gledali, kako volkovi mrcvarijo mej veri in Cerkvi zvestim čehoslovakijskim ljudstvom. Nad 2500 organiziranih katoliških akademikov, mej njimi 50 jugoslovanskih je s tisoči drugih udeležencev korakalo v slavnostnem sprevodu po praških ulicah. Nasproti spomeniku odpadnika prihodnjega svetnika narodne cerkve Husa, kjer je prej stal Marijin spomenik, ki ga je kulturnobojna družba prevrgla in odstranila, so kongresniki položili lep venec. Pri raz-

nih zborovanjih so ob navduševanih govorih inozemskih gostov domači katoliško zavedni kulturni delavci postavili smernice, po katerih hočejo v prihodnje delati za katoliški prepoved svoje domovine. Pogle jim vžigaj pogum in daj svoj blagoslov!

Spomenica primorskih Slovencev.

Najbolj delavni slovenski poslanec v italijanski zbornici je duhovnik Virgilj Šček. Obiskal je tudi kardinala. Gasparrija, papežovega državnega tajnika, kateremu je izročil spomenico, v kateri je izrečena želja, da naj se ustanovi za Slovence v Italiji samostojna škofija, ki bodi odvisna naravnost od sv. stolice in ki naj ima samo domačo duhovščino. Sporédno s tem naj se ustanovi za primorske italijanske vernike samostojna škofija. Izročil mu je nadalje spomenico v prilog preganjanim duhovnikom v Istri, katerim naj se povrne vse izguljeno imetje, za kar naj se zavzame cerkvena oblast. — Poslanec Šček je nadalje izročil novemu ministarstvu spomenico, v kateri zahteva: 1. Naj se takoj plača vsa vojna odškodnina. 2. Naj se takoj otvorijo vse neotvorjene šole. 3. Naj se jetniki, ki trpijo v preiskovalnih zaporih, takoj takoj zaslusijo. 4. Naj se nemudoma razpišejo občinske volitve.

Iznajdljivi cerkveni tatovi.

V neki cerkvi v Kládnem na Češkem so tatovi pokradli ciborij in drugo zlato in srebrno posodo. Da jih policijski psi ne bi mogli tako hitro izvohati, so okrog cerkve in v cerkvi posuli veliko paprike.

KATOLIKI ZA RUSIJO

Hoover je povabil v odbor za pomoč Rusiji tudi zastopnika Catholic Welfare Councila. Mr. McMahon bode zastopal katoliško Hjerarhijo pri tej akciji.

MIR NA ZEMLJI.

Prav kar imamo na svetu sledeče nemire in boje: Med Irski in Angleži na Irskem, med monarhisti in republikanci na Nemškem, med Marokanci in Španci v Marocco, med delavstvom v Barceloni, na Španskem, med fašisti v Italiji, med Ogrski in Avstrijo glede Burgenlanda, v Šleziji, v Rusiji, med Turki in Grki, Indijska vstaja v Aziji.

KATOLISKI VESTNIK

DELOVANJE ŽIDOVSTVA.

V Karlovih Varih na Češkem zborujejo prav kar židje, takozvani Zionisti, katerih program je, da bi naselili žide po Palestini in bi tam ustanovili novo židovsko kraljestvo. Velkansko je zanimanje za ta kongres, ker se gre za bodočnost Palestine. Prav kar pa prihajajo žalostna poročila iz Palestine, kako delajo židje, da bi spremenili Palestino v moderno letovšče, kamor bi zahajal celi svet na zabavo. S tem hoče prostozidarstvo zadati krščanstvu smrtni udarec ker hoče uničiti srce krščanstva. Papežev nagovor na kardinala, kjer je protestiral proti profanaciji in oskrunenju svetih krajev, se ni smela razglasiti v Palestini. Vsi listi, ki so ga hoteli objaviti so bili zaplenjeni. Tudi je židovska vlada zatraj vse ne židovske liste. Enako upeljava židovski uradni jezik po celi Palestini. Jeruzalemski patrijarh je izdal posebno pastirsko pismo, v katerem odločno protestira proti profanaciji na svetih mestih. Toži, kako se Jeruzalem spreminja iz "svetega" mesta v mesto pohujšanja in nesramnosti. Kliče katoliške na pomoč v obrambo svetih krajev, ki so tako mili in tako dragi vsakemu kristjani.

Šeststoletnica sv. Dominika. Papež so v posebni okrožnici ob priliki 600 letnice sv. Dominika proslavljali delo sv. Dominika in njegovega reda zlasti v boju zoper krivoverstvo in priporočali pobožnost sv. rožnjega venca.

Pametna zahteva. Katoliški Slovaki zahtevajo, da jim da država najmanj 3 odločno katoliške gimnazije. Ta zahteva je ena glavnih programnih točk slovaške ljudske stranke.

Papežev nuncij za Pariz je dospel v francosko prestolico 2. avg. Francoski politiki in dostojanstveniki so sprejeli nuncija z velikimi častmi. Tako Francozi, katere je vojska nekaj naučila.

AMERIŠKI SLOVENCIM PODPIRAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

SEDAJ JE ČAS!

..Da, sedaj je čas, da se spomnimo svojih sorodnikov v domovini in jim pošljemo kak dar, kajti jugoslovanske krone se tako nizko padle, da je vredno sedaj se poslužiti te prilike in poslati domov denar sedaj!

Poslužite se pa pri tem samo svojega delavskega podjetja "Edinost", in pošljite po tem podjetju, ki je popolnoma varno in zanesljivo. Vsak, kedor je poslal po tem podjetju, vsak je bil zadovoljen.

Zastopniki svetujte vsakemu naše podjetje in jim pomagajte pri pošiljanju denarja na naše podjetje!

Delavci, podpirajmo svoje delavsko podjetje!

Cene se ravnaajo po najnižjem dnevnem kurzu.

Za jugoslovanske krone:

500 kron	\$ 3.25
1,000 kron	6.30
5,000 kron	31.00
10,000 kron	61.50

Za italijanske lire:

50 lir	\$ 2.60
100 lir	5.10
500 lir	24.00
1,000 lir	48.00

Pisma naslovajte:

EDINOST

1849 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.
ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Labor day.

Velikansko vprašanje pretresa cel svet dandanes, in zahteva od človeškega rodu, da se ga takoj loti in ga ugodno reši ali pa bo nastal velik polom na svetu, kakoršnega svet še ne pomni. To je delavsko vprašanje.

Razmere na svetu so se toliko spremenile v zadnjem stoletju, da vsi čutimo nujno preuredbo razmer človeške družbe. Moderne iznajdbe zadnjega stoletja, zlasti pare in elektrike, so tako dvignile industrijo, da se je človeštvo razdelilo v dva velika dela: v delodajalce in delavce. Mali obrtnik je izginil popolnoma. Umakniti se je moral veliki tovarni, ki a stroji veliko ceneje in hitreje izdeluje njegove izdelke.

Do sedaj je smatral delodajalec delavca za svojega služabnika in marsikje za svojega sužnja. Bil mu je toliko, kalikor mu je bil kak del njegovega stroja, ali pa še manj, kajti delavca je lažje dobil družega in ceneje, kakor pa del stroja.

Posebno, ko je začela izginjati se tista vera, ki je učila ljudi, da smo vsi ljudje med seboj bratje in da smo pred Bogom vsi enaki in da je vnebovpijoči greh "delavcem zaslužek pridrževati ali utrogovati," da moraljubi bližnjega kakor samega sebe zlasti od tedaj se je začelo stanje delavstva vedno slabšati in slabšati. Mogočni delodajalci so mu začeli krati vse pravice. Velikansko bogastvo jim je delavec skupaj spravljaj. Toda na to fabrikant ni mislil.

Zato pa je delavec začutil potrebo, da se sam postavi na svoje noge in sam zahteva odločno svojih pravic. Kajti vsakdo ve, da ima človek na svetu svoje dolžnosti, ima pa tudi svoje pravice.

Te neugodne razmere delavstva so pa videli nekateri izkoriščevalci, ki so videli v njih lepo polje, kjer bodo z majhnim trudom dobili veliko in bogato žetev. Posebno je bilo to židovstvo s svojo spekulativno zmogljivostjo. Žid najde pod vsakim kamenom denar. Tako ga je našel tudi tukaj. In tako je neki žid, Marks, napisal nekaj nauk, ki naj bi bil podlaga rešitve delavskega vprašanja.

Nihče ne more zanikati židovstvu velike inteligentnosti zlasti glede trgovine in denarja. Tako je Marks v svoj nauk spravil marsikaj, kar je dobro. Vendar pa to ni njegovo. Kar je njegovo je vzel iz krščanskega nauka. Kar je slabega je njegovo.

In sedanji lahkoživci, ki so se nam delavcem usilili za voditelje, so vzeli ta nauk, ki jim daje popolno prostost nad nami in nas izroča njim na milost in nemilost, kajti nobenemu niso odgovorni za svoja dejanja. Židje v Rusiji so poklali milijone delavstva s svoje rdečo inkvizicijo. Toda kedo jih more kliče na odgovor? Zaslepili so delavstvo, da jih je ubogalo in se morilo med seboj. So li kaj koristile te milijonske žrtve! Nie! Ubogi narod, ubogo delavstvo je danes na beraški palici.

Danes praznujemo Labor Day. Naši rdeči sotrpini so ga slavili prvega maja. Med današnjim našim pravim delavskim praznikom in prvim majem je pa veličanska razlika. Vsak zaveden in trezno misleč delavec ve da so razdiralni nauki socializma, pogubosnosni za delavstvo in za cel svet. Njegov glavni nauk je namreč: "Vse poderimo, kar stoji! Potem bomo začeli misliti, kaj bomo mesto tega sezidal." Toda mi trezni delavci vidimo v tem nevarnosti, da bomo s tem samo podeli in si pozročili škodo, katere morda tisoletja ne bodo mogla več popraviti. Zato smo mi prepričani: Svet potrebuje nujno reforme, toda ne krvave revolucije. Mi smo ljudje in ne divje zveri. Imamo razum, da z njim dosega-mo svoje cilje. Zver se kolje, ker nima razuma.

Kar delavstvo potrebuje je samo.

1. Edinosti in solidarnosti! Vsi v unije! Vsi v delavske zveze! Ko bo vse delavstvo združeno v en cilj, bo vspeh takoj zagotovljen.

2. Delavstvo hoče samo svojih pravic: toliko zaslužka, da bode delavec lahko preživel sebe in svojo družino.

3. Tega zaslužka pa delavec noče zastoj, ker ve, da ga zastoj zahtevati ne more. Zato pa zahteva toliko dela in sicer stalnega dela, da bode vedno delal, da ne bode vsikdar v nevarnosti, da ga bode "bas" kvital, kadar ga bo hotel.

4. Delavstvo hoče imeti upogled v delovanje industrija. Delavstvo hoče vedeti koliko naredi gospodarju, da ve, koliko ima pravico zahtevati plače.

In te osnovne točke morajo biti zvezde vodnice nas vseh delavcev v našem boju.

Zato: slovensko delavstvo, delajmo za napredek naše delavske organizacije American Federation of Labor. Nikar se ne dajmo slepiti s kakim socialističkim separatizmom, stranjarstvom! Stranjarstvo je škodljivo! Kedor danes deli delavstvo je njegov sovražnik. Kedor hoče politiko pred kruhom, je delavski sovražnik.

Zato: letošnji Labor Day naj bo Labor day tudi za nas slovensko delavstvo. Dvignimo se tudi mi! Pometimo izmed svoje srede z raznimi izkoriščevalci! Proč z vsako politiko iz delavskega vprašanja! Jest in kruha, to je prvo, kar hočemo. Začnimo z delavskimi društvi in klubi brez rdeče primesi! Ko bomo enkrat rešili vprašanje kruha in življenja, potem bomo pa šli korak naprej in se bomo posvetovali o politiki v naših vrstah.

Zato pa: živelo zavedno delavstvo! Živelo delavstvo, ki se ni dalo pobarvati z nikako barvo! Živelo delavstvo, ki ne gre slepo za vsakim sleparjem, temveč, ki samo misli! Ki samo presoja, kedo ima prav in kedo ne!

Mi vsi pa naprej!

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

ČAST MOŽU, KI JO ZASLUŽI

V "Prosveti" čitamo med drugimi dopisi tudi vrstice, ki bodo marsi komu pomagale, da bo spregledal in videl, kako strašno so naši rdečkarji vodili za nos vse članstvo narodne jednote.

Do sedaj gorje vsakemu člani jednote, ako bi si bil upal le besedico črhiniti proti sedanji autokratski vladi. Toda tudi tam se članstvo zaveda, je bilo dovolj sleparjeno in da se ne bo dalo več.

Tam v Pennsilvanji se je oglasil iz Cliff Mine, Pa. odločen mož, ki si ni prav nič pomišljaj povedati tem autokratom par resnih besedi. Mr. Štefan Jenko je to, kateremu častitamo na njegovem junatstvu in na njegovi odločnosti. Tako bi bil moral storiti vsak zaveden član in naročnik, pa bi kmalu prenel ostudni boj in ostudno ščuvanje med nami, ki tako uničuje vsak narodni pokret med nami.

Mr. Jenko sam priznava, da je med članstvom Narodne Jednote veliko še dobrih katolikov, katerih dolžnost bi pa bila že zdavnaj, da bi se bili oglasili in dvignili svoj glas v protest.

Mr. Štefan Jenko piše:

"Ustava SNPJ je na jako svobodomiselnih podlagi. Čita se v pravilih, da je vsak član enakopraven prištevamo se vsi, kakor bratje in sestre. Vse to je lepo pisano, ako bi se tudi izpolnjevalo. — Pred očmi imam članek "Meteoriti" ali K. T. B. Dofični člankar vsak teden nekaj čveka in blati našo duhovščino, kar se pa meni ne zdi bratsko in častno pomisliti je treba, da so vsi slovenski duhovniki naši rojaki in bratje po krvi. Pri jedni ali drugi jednoti so celo bratje ali sorodniki duhovnika. Ali ne pomisliti dotični člankar da se jim s tem kratki čas in dobro ime? Take članke bi mogel čvekat paglavec, ki hodi v drugi razred ljudske šole, nikakor pa ne odrasča na oseba. Kje bi bil slovenski narod s svojo kulturo ako bi farjev ne bilo?! Člankar mogoče še ni bral zgodovine Amerike, kdo je bil prvi ki je oral ledine in mučeniško umiral!!

Odločno protestiram, naj se dotične članke odstrani in se nadomesti s kakim podučnim čtivom, mogoče poljedelstvom, vrtnarstvom ali živinorejo, kar bo res v izobrazbo našega ljudstva. V takih člankih naj člankar "Meteoritov" pokaže svoje zmožnosti, ako ima kaj pojma o tem. — List Prosveta naj bo popolnoma nepristranski in nestranski. Proti rimsko-katoliški veri naj se absolutno nič ne piše in istotako ne proti drugim veram, ker s tem se le neti sovraštvo.

Dosedaj sem videl v Prosveti le proti veri naperjene članke in to proti naši lastni veri. To se pravi samega sebe po glavi biti. Jensa naj se torej sovraštvo, potem šele bomo mogli reči, da smo vsi enakopravni.

Umestno bi bilo, da se kaj defenitivnega ukrene radi denarja umrlega S. R. Z. Ostalo naj se daruje revnim otrokom tu ali v domovini in naj se denar pošlje za mr. Kristanom, da bo lažje Italijane pregnal iz slovenske zemlje.

Za Slovensko zavetišče naj bi se pričelo kaj delovati, saj za to je bilo že veliko govorenja in tudi započeto delo, toda vse je zaspalo. — Delegate na združevalni konvenciji čaka zelo veliko delo, skrbijo naj, da ga kolikor mogoče vestno opravijo. Pokažejo naj, da so res vredni zapanja od članstva. Pozdrav vsemu članstvu S. N. P. J. — Štefan Jenko.

Opomba uredništva: J. R. Z., še ni umrlo, ampak se krepko živi. Glede denarja je bilo tudi sklenjeno, kako se naloži. Ali niste čitali konvencijnega zapisnika?

Glede člankarja K. T. B. ste pa v zmoti. Njegova satira ni namenjena duhovščini, ampak gre mar tistim "duhovnim bratom," ki zlorablajo Kristove nauke v svojo osebno korist.

K temu članku dostavlja urednik: Sedaj pa vprašamo: Kedo pa so

tisti "duhovni sobratje," ki zlorablajo Kristove nauke v svojo osebno korist? Na dan z imeni!!

Potem vprašamo pozabljivega urednika: Ali je pozabil kolikrat je že napadel ne samo "duhovne brate," temveč nauke te vere same? Kolikrat je napadel vsako vero sploh? Kolikrat je napadel vrhovnega poglavarja katoliške cerkve? Sv. zakramente...?

Če je pozabljivi urednik to pozabil, mu lahko postržemo s citati iz njegovega lastnega časopisa.

Zato, članstvo, na noge! Ako je Vaša jednota res nepristranska in imate v pravilih, da se ne sme nobene vere spominjati ne pri društvi, ne nikjer spolnajte pravila. Člani, zahtevajte tudi od glasila, da se strogo drži tega pravila!

Dalje pa:

In ako bi se tudi našel med nami kak "duhovni brat," ki bi izkoriščal sveto vero v sebične namene, od kedar sme uradno glasila kake jednote se spuščati v osebnosti? Članstvo, govori! Ali ti dovoljuješ, da se v glasilu bijejo osebni boji? Boš dovolilo, da se bode tvoje glasilu rabio za farovsko umazano cunjoo, katero se bodo farovska stranišča brisala? Si si zato ustanovilo svoje glasiloo? Zato plačujеш tolike stroške za glasiloo? Ali ni poniževalno za vsako glasiloo kake organizacije se tako globoko ponižati? — Člani premislite!

Mr. Štefan Jenko, čast Vam! O-stali člani pa na noge! Nič se ne bojte! Strahopetec je danes sramota! Ta posel je sramota za vsakega katolika, ako je zajčje narave! Bodimo možje in gentlemani!

ZA KATOLIČKO NAŠO DECO

Otrok je izročeno na milost in nemilost starišem, kateri so ga dobili od Stvarnika. Tako slaboten in nezmožen pride na svet, da bi si še življe nja ne mogel ohraniti, ako bi se ga stariši ne usmilili in mu ne dali živeža.

Še bolj kakor za telesno hrano, je otrok odvisen od svojih starišev glede svoje verske vzgoje, vzgoje svojega značaja, vzgoje in pouka za življenje. Velik del svojega življenja preživi, predno se sam prav-zaprav zave velikih nevarnosti, velikanskim moralnim propadom, med katerimi gre.

Pojdimo v državno ječo. Stopimo h kaki celici, kjer sedi v pisani obleki za težkimi mrežami, kakor kaka nevarna divja ali strupena zver — mlad človek. Poglejte njegov obraz. Mlad je še. Morda komaj kaki 25 let. Temno gleda ven v beli dan. "Morilec," pravi ječar, ki ga nam pokaže. Gledalec ga prestrašeno pogleda in se ga boji. Kako je prišel ta fant tu sem? Ali ni škoda tega mladega življenja? Kako srečen mlad mož, bi morda lahko bil. Koliko dobrega bi lahko storil za se in za svojega bižnjega, pa tukaj gine... gine... Ali ni žalostno? Da, zakaj je tukaj? — Pojdemo v njegova mlada leta!

Je sam kriv, da je morilec, da je tukaj? Ne! Vprašajte ga! Imenujte mu mater ali očeta! Temen pogled vas bo zadel Kletev bo izbruhnila iza stisnenih zob... "Proklet!!"

Da, revež je bil izročeno starišem, ki so ga slabo vzgojili, ki mu niso dali podlage za življenje, za boje in nevarnosti, ki so ga srečale. Tudi ni našel izven doma prijateljev, ki bi ga prav vodili, mu prav svetovali. Našel je dovolj pohujševalcev, našel slabih ljudi, dobri se zanj niso zmenili. In tako je padel. Rerež. In tako je uničeno ne eno, sto in sto, tisoč in tisoč mladih življenj.

Govorje svetu radi pobujšanja...! Katoliška šola je boljša kot publična za katolika, ker daje katoliškemu otroku zunaj doma podlago za življenje. Ako ima otrok dobre stariše, pomagaj šola starišem. Ako ima slabe, skuša vsaj šola nadomestiti, kar se doma zanemarja. Koliko tisoč in tisoč katoliških otrok je, ki bi bili končali v ječi, ko bi ne bilo katoliške šole, ki jih je rešila!

Vprašajte milijone ameriških katolikov!

Stariši so dostikrat največja nesreča za otroka. Ali je to njih lakomnost po denarju, ker se jim škoda zdi denarja za otroka, ali nemarnost ali pokvarjenost njih srca, ker so sami pokvarjeni, brezumni. Oni ti krajejo otrokom podlago sreče, jih pehajo v nesrečo, jim ne dovolj katoliške vzgoje....

Za take revčke je pa katoliška jednota poskrbela, da se jih bode vsaj ona usmilila in jim poskrbela za katoliško vzgojo in prisilila očeta člana jednote, da bo moral ali otroka dati v katoliško šolo, ali pa bo moral iz Jednote. O, koliko slovenskih otročikov, revežev, zanemarjenih radi nemarnosti starišev, je zunaj katoliške šole. Kako bi bili ti revčki enkrat hvaleži jednoti, ako bi jednotarji spolnili svojo dolžnost in zaklicali članom: "Spolnavali boste tudi to točko pravil, ali boste šli pa ven! Velika večina teh očetov bi — tako potisnjena k zidu, — storila svojo dolžnost in slovenski otročki bi bili rešeni..

Toda....?

Da! Toda, ali se polnuje to pravilo. Ali jih nimamo v vsaki naselbini v vsakem društvi člane, očete, ki tega pravila ne drže, pa so vendar člani v jednoti?...?

Zato mi kličemo, da so taki jednotarji: SOKRIVCI IN DUŠEVNI MORILCI KATOLIŠKIH NAŠIH OTROK IN SLOVENSKI OTROČIČI. POKVARJENI. SLABO VZGOJENI. ODPADLI OD VERE, BODO ENKRAT KRIČALI NA SVOJE OČETE IN NA JEDNOTARJE BESEDE: VINDICA SANGUINEM.....

Masčuj, o Bog, ti našo kri!...

Videant consules!

Willard, Wis. — Imelj smo 'ohcet' na Willardu. To je za taj kraj nekaj izrednega, ker jih je tako malo. Dne 23. avgusta se je poročil Albin Zakrajšek s Heleno Pekolj. Albin Zakrajšek je brat slovečega slovenskega misijonarja Rev. K. Zakrajšek. Ženin je zaposlen pri podjetju Edinost in Ave Maria. Mr. Albin Zakrajšek je mladenič lepega obnašanja in plemenitega vedenja, z dobro šolsko vzgojo, ker je dokončal višje šole v starem kraju. Helena Pekolj pa je hči prejšnjega župana, torej iz ene najuglednejših družin na Willardu. Svoja mlada leta je prebila v Jolietu, dekliška leta pa v Willardu. Helena je vzor madega dekleta, zato so jo tudi vsi ljubili in čislali. Poročil ju je na Willardu v cerkvi sv. Družine brat ženinov Rev. Kazimir Zakrajšek med peto sv. mašo, pri kateri je pela tukajšnja šolska mladina. Maša se je končala z lepim nagovorom na ženina in nevesto. Za druga je bil Joe Pekolj Jr., za družico pa Annie Zell. Seveda tudi običajnega riza ni manjkalo, s katerim bombardirajo nevesto po poroki njene prijateljice.

Po poroki so se vsi podali na Pekoljev dom, kjer jih je pričakoval dober zajtrek. Vejo, "gaspud urednik," imeli smo pravo kranjsko ohcet. Celega janca in prašica je na raznju spekel Mike Podobnik, pomagaj na nju je Fr. Županc. Kaj takega nimamo vsak dan na Willardu. Mize so se šibile dobrih jedil, potic, kolačev in mesa. Tudi onega s "kikom" ni manjkalo, in sicer smo imeli še prav dobrega na razpologo.

Tudi muzike nismo pogrščali. Zato je skrbela godčeva harmonika. Na njen cigu-migu se je vse vrtele, staro in mlado. Neštevilni gostje so prihajali in odhajali pozno v noč. Vsa je bil dobre volje, vsak se je dobro zabaval.

Novoporočena gresta v Chicago, kjer si mislita ustanoviti svoj dom. Želimo jima dolga leta in obilo sreče na poti novega življenja!

Naročnik.

Joliet, Ill. — Cenjeni g. urednik: Natisnite, prosim, teh par skromnih vrstic!

Dolžnost nas veče, da se na tem mestu prav iskreno zahvaljujemo Rev. Kazimiru Zakrajšek in Rev.

Benvenuti Winkler za prijazni sprejem in tako neprisliljeno vljudnost o priliki našega obiska dne 28. avgusta, ko smo se počutili med njimi kakor stari iznanci.

Enako se zahvaljujemo tudi Mr. Mihaelu Železnikar in Mrs. Blaj za tako nepričakovano postrežbo, vljudnost in trud, ki sta ga imela z nami.

Ker se nam zaradi pomanjkanja časa ni bilo mogoče vsakemu posebej zahvaliti in se osebno posloviti, zato izrekamo vsem skupaj sedaj najpristranejšo zahvalo, Vas vse skupaj iskreno pozdravljamo ter Vam ostajamo hvaležni

Michael Ursich in družina.

ČAST SLOVENSKIM DEKLETOM.

Kakor se nam sporoča, so tudi iz Forest City štiri dekleta stopile v samostan k sestram v samostan Presv. Srca v So. Chicago, Ill.

Enako je stopila v samostan usmiljenih sester, Miss Antonija Korečan, ki je imela trgovino v Thomasu W. Va. Dobila je redovno obleko pretekli teden v Emmetsburg, Md. Prejela je ime Sestra Marija Antonia in je stopila v novicijat v Seton Home v Troy, N. Y.

Sestra Marija Antonija je zapustila očeta in sestro v Gormanian, W. Va.

Tako je letošnje leto jako veliko slovenskih deklet stopilo v samostan, kar je jako lepo znamenje in je gotovo v čast slovenskim dekletom.

Za sedaj, kolikor smo mogli mi izvedeti, so sledeča dekleta stopila v samostan: Miss Uršič iz Joliet, Miss Bahovec iz Chicago k Frančiškankam v Jolietu, Ill., Miss Suvadolk iz Cleveland, O. župnije sv. Lovrenca k Dominikankam v A-Francisco, California k Križarkam v drian, Mich., Miss Petrič iz San Notre Dame, Ind.

Miss A. Korečan k usmiljenim sestram v Troy, N. Y., štiri slovenska dekleta iz Forest City, Pa., katerih imena pa nismo mogli dobiti, k frančiškankam v So. Chicago. Dve sestri k Benediktinkam v Chicago, Ill. Toraj skupaj devet deklet.

Tudi fantje niso zaostali. Imamo več dijakov po raznih kolegijih, ki se pripravljajo za duhovski in redovni stan. Tako je stopil s samostan naš dijak Mr. P. Hoge, ki je končal pet let našega frančiškanskega kolegija sv. Jožefa v Collicoon, N. Y. in je bil preoblečen v frančiškanski redu, komisarijata sv. Križa v Patersonu, N. J. Ali jih je še kaj več? Zanimivo bi bilo izvedeti in prosimo vse, ki bi vedeli za imena vseh družih sestra in študentov in redovnikov, da naj nam blagovole sporočijo.

Chicago, Ill. — Jako mi je pri srec napredek naših pravih delavskih listov, in silno želim kot vaš dolgotrajni zastopnik, da bi napredovali. Sedaj imamo slovenski delavci samo vaše liste, ki se potegujejo za naše pravice in za naš delavski napredek. Seveda marsikaj bode treba še spopolniti. Ko ste naznanili, da bi povečali Edinost, sem se zveselil in sem šel tudi okrog svojih prijateljev, ki so naročniki vašega lista in smo se pogovarjali, kako bi bilo najbolje. Večina je rekla, da bi bilo treba nekaj storiti, ker list je premajhen. Toda ker poznamo vaše težko stališče, smo pa mislili, da bi se najprej agitiralo, da bi bilo več naročnikov. Zato sem mislil, da Vam bom to le svetoval: da dajte sedaj delati na to, da se število naročnikov pomnoži in da bo več podpore. List brez veliko naročnikov ne more shajati. Sedaj so delavske razmere tako slabe, da se bojimo zime in kaj bo še prišlo. Vsak, ki ga vprašam, da bi se naročil na list, pravi, da bi se zelo rad, pa da ne dela ali pa slabo dela. Dajmo skušati najprej list razširiti in potem, ko se bodo delavske razmere zboljšale, ga boste pa povečali in večkrat na teden začeli izdajati.

To je moj nasvet.

M. Ž.

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

Med vojno—po vojni. Še vedno smo pri naš bogati, pa samo na papirju. Med vojno so nas hoteli nasiliti s samim papirjem, t. j. z različnimi izkaznicami, n. pr. za moko, za sladkor, za petrolej, za usnje, za obleko. Po vojni pa zopet, kar dežuje papir za papirjem, ukaz za ukazom, odredba za odredbo, tako hočejo umiriti vznemirjeno politično ozračje. Pravičnost je temelj reda.

Še več, še več. Bivši demokratiški minister liberalni poslanec dr. Voja Marinkovič je ravnatelj Privredne (gospodarske) banke, minister dr. Vlada Markovič pa ravnatelj Izvozne banke. Treba si zapomniti.

Umrl je g. Franc Krek, župnik na Vranji peči. Rojen je bil l. 1858. N. v. m. p.

Umrl je Ljubljanski stolni dekan preč. g. Matija Kolar. Blag mu spomin! N. v. m. p.

Agrarni nemiri v Bosni. "Selo" poroča, da je v Bosni med kmeti veliko nezadovoljstvo. Oblasti preganjajo s silo kmete z begovskih posestev, toda ti se zopet vračajo na svoje domove. Za božjo voljo, kam naj grejo z rodne grude, mar v Ameriko? Ker kmete ni mogoče drugače pregnati, jim zaigajo strehe nad glavo. — To sô "dobrote," ki so jih samostojnejši naklonili bosanskim kmetom!

Država bo razdeljena po načrtu vlade na 20 pokrajin. Vsaka pokrajina bo obsegala 700 do 800.000 prebivalcev. Mesta z več kot 100.000 prebivalci bodo tvorila posebne oblasti. Srbija bo razdeljena na osem, Hrvatska na štiri, Slovenija pa na dve oblasti. S tem je avtonomija Slovenije za enkrat pokopana.

Za ljudsko korist. Veliko zanimanje je za železnico: Kočevje-Brod, ki nas bo vezala z Reko. Prekremo se, kje naj teče, vsak si želi v bližini železno cesto, ki nas bo vezala z morjem. Kot znano, se dela zlasti na to, da se potegnje od Kočevja čez Banja loko, in na Brod-Moravice. Veliko korist bo dala železnica zlasti siromašnim okrajem od Kočevja do Delnic. Na sejo je prihitelo mnogo interesentov. Pričakovali so posebno poslance vseh strank. Obetali so se trije. A glej, na dan seje je zastopal koristi okrajev samo posl. SLS. g. Škulj. Minister—birt Pucelj je imel čas in avtomobil za veselico v Dolnji vasi, ni pa imel ne bencina ne volje za sejo v Kočevju. Tako je pač navdušenje mož — "samostojnejčev" za ljudsko korist. Se poznamo!

Zopet 15 milijard. Pred par meseci je dobila država od bank na posodo 2 milijardi kron in sicer so ji posodili Hrvatji 1060 milijonov., Slovenci 400 milijonov, Srbi 340 mili-

jonov in Vojvodinci 200 milijonov kron. Sedaj pa išče vlada zopet posojila in sicer kar—15 milijard kron. Vlada pravi, da potrebuje te svote za gradnjo železnice,, ki bo vezala Belgrad jandranskim morjem in za odplačilo dolgov pri Narodni banki (kritje bankovcev) in starih državnih dolgov o katerih niti vlada nima pojma, koliko jih je. Ker pa je ugled države zaradi liberalno—samostojne politike pri vseh državah tako padel, nam nobena država neće na kredit nič posoditi, kakor je to sicer povsod običaj, temveč mora naša država zastaviti dohodke, ki jih ima iz svojih podjetij in še to posojilo se bo dobilo le proti najvišjim obrestim. Tako bo država zastavila svoje železnice in monopol, ki največ dohodkov prinaša. Kaj se pravi to? Da bodo z našimi železnicami in tobačnimi izdelki in drugim monopolnim blagom gospodarili in delali Francozi, Amerikanci, Nizozemci, in Bog ve,, kdo še. Vprašanje je, če se bode izposojeni denar res koristno rabil? Vlado ne pustijo nikogar blizu, da bi gledal v njihove račune. Seveda, če se vodijo računi tako, da podarijo 1200 milijonov turškimi veleposestnikom in se vse druge vladne stranke debelijo na državne stroške, potem je umljivo, da ne dopustijo nobenega vpogleda v računске knjige. Vest pa taka!

Pretepaška sokolska banda. V Splitu (Dalmacija) so se sešli katoliki, da se tam posvetujejo o lastni verski poglavitvi ter o izobraževalnem delu med ljudstvom: človek, ki ima le trohico olike in dostojnosti v sebi, tujce—če ne pozdravi—vsaj pri miru pusti. Toda o kakšni olici in dostojnosti liberalci in sokoli še pojma nimajo. Svobod. "Nov list" je pozdravil katoliške dijake s sledečim preklinjanjem: "Bodi proklet, črno seme. Bodite prokleti, verni sluge in janičarji sovražnikov našega naroda. Bodite prokleti—izrodki in dyoglavci orli." Gruče sokolov so se zbirale po cestah, oboroženi z revolverji in batinami ter napadali udeležnike dijaškega sestanka. Metali so nanje kamenje ter jih do dvajset ranili. Šele ko se je zbrala proti njim večja četa katol. dijakov, jim je upadel pogum in so se poskrili. Čuje se, da namerava dr. Žerjav tudi v Ljubljani ustanoviti take pretepaške bande, ki bodo napadale mirne ljudi. Smo radovedni kakšno uniformo bo pred to bando nosil po celem svetu znani dr. Žerjav?

Sokoli-komunisti. Iz Prekmurja se poroča: Dne 10. julija so imeli sokoli v Murški Soboti javni nastop, katerega so se udeležili še tudi dolnjelendovski "stari" sokoli. Pot od Lendove do Murške Sobote je dolga. železnice ni, peš niso marali iti, kajti potovati hočejo "nobel." Kaj terej storiti? Mislili so si pač, najboljšje je da se vzame tam kjer se kaj dobi. Hajd na delo!

Rekvirirali so prav po komunistično dva voza, seno in konje, vdrli so s silo v prostore Rafensberga, rekvirirali kočije, konje in seno, posedli na vozove in se odpeljali v Murško Soboto, ne da bi bili dali kake odškodnine, torej popolnoma po vzorcu ruskih komunistov. Živijo sokol! Olike pa taka, fant pa za nič.

Dvojna mera. Na Vidov dan so imeli sokoli izlet daleč doli v Slavonijo, v Osjek. Prometno ministstvo jim je dovolilo,, da so plačali po državnih železnica samo eno četrtino vožne cene.—Šlo pa je priprosto delavsko, kmetsko ljudstvo na Brezje in na Bled k Mariji pomagaj. Romarji so na državni železnici Ljubljana—Otoče morali plačati celotno karto. Južna železnica kot zasebno (židovsko) podjetje, je dovolilo enim kakor drugim jednako polovično vožnjo. Potem pa ljubi partajično (pristransko) mačeho!

NAROČNIKOM.

Z "Labor dayom" smo mislili začeti z večkratno izdajo Edinosti, po trikrat na teden. Dali smo pa na glasovanje našim naročnikom in zastopnikom in veliko nam jih je odgovorilo, da naj bi se za sedaj še počakalo, ker so preslabe delavske razmere, da bi se začelo s kako tako stvarjo.

Tako bomo še počakali nekoliko tednov. Upamo, da se bodo v najkrajšem času delavske razmere zboljšale in tako nam bo omogočeno, narediti velik korak naprej.

Do tedaj pa prosimo prav lepo vse naše čestodajce naročnike in prijatelje naj pridno agitirajo za list, da ga bomo kolikor mogoče razširili med vse slovensko ameriško delavstvo. Uredništvo.

SRŠENI.

Peterček Zgaga, kako je originalen! V listu "Sedanost" ki je ko maj pričel izhajati je Petček čital v šte. II. na strani 46. kako je jaj čarica iz Ribnice samostojnežu pripisovala krščansko, judovsko, turško vero. Hitro je ta novico Petček preplankal in jo natvezil čikaškemu časnikarju K. Ali je Petček že tako na koncu z gradivom? Mu bo treba priporočiti boljše vire...

KRIZA.

Zaradi obstoječe krize v ameriški industriji bo to jesen odpotovalo v stari kraj veliko takih rojakov ki za enkrat niso mislili na odhod.

Oni rojaki, ki gredo sedaj v stari kraj in se v teku šest mesecev vrnejo v Ameriko, niso smatrani za nove priseljence in jim zato ameriške oblasti ne delajo nikakih ovir pri povratku.

Oni, ki potujejo v stari kraj, najbolje store, ako slede onim številnim rojakom, ki so do sedaj potovali skozi našo tvrdko in so bili skozinsko zadovoljni z našo postrežbo, o čemer pričajo mnoge zahvale in zahvalna pisma.

Pišite po naš vozni red parnikov in druge potrebne informacije o potnih listih itd

Ravno tako se obrnite na našo tvrdko, kadar pošiljate denar v stari kraj. Naše cene so vedno med najnižnjimi, ako ne najnižje.

Tudi se obrnite na nas, ako imate kak drug posel s stari krajem in gotovo boste zadovoljni z našo postrežbo.

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK,
Slovenska banka
70 9th Ave., New York City,
(med 15th & 16th St.)

NE PREKORAČITE NOBENE MEJE.

Ako prestopite predpisane meje hitrosti, Vas bo kaznoval sodnik, ako pa prekoračite meje v življanju, Vas bo kaznoval lastni želedec. Znaki tega stanja so: občutek utrujenosti in onemoglosti ter pomanjkanje veselja do kakoršnegakoli dela. Želedec ne more opravljati svojih dolžnosti in morate mu pomagati, da odstranite posledice čezmerna uživanja. Najboljši pomoček je Trinerjevo grenko vino. To sredstvo bo čistilo in izpraznilo Vaša čreva, ne da bi oslabilo Vašega telesca, bo postrilo prebavo in pospešilo dober tek. Kot okrepljeno sredstvo bo odstranilo občutek obteženosti, utrujenosti in potrtosti, kar je vse posledica in črevesju nakopičenih toksinov. Vprašajte svojega lekarnarja ali prodajalca zdravil tudi za druga Trinerjeva zdravila! Za revmatizem, ki navadno vedno spremlja spremembo letnega časa, za neuralgijo, otekline, utrujene mišice itd. ni boljšega zdravila kakor Trinerjev Liniment. Mr. B. Vietti nam je pisal iz Reddinga, Calif., dne 4. avg. 1921: „Poiskusil sem Trinerjev Liniment in sem spoznal, da je najboljši izmed vseh, kar sem jih kedaj rabil. Vsem svojim prijateljem ga prav toplo priporočam.“

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prezvamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.
Najboljše delo, nanižje cene.
Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němčečēk

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534

DVE LETI DELA IN VSPĚHA.

1919--1921

Ob nastopu meseca avgusta je imela tvrdka ZAKRAJŠEK & ČEŠARK, za seboj leto trdega dela in pa tudi vspeha.

Okrog 1. avgusta 1919 je njen ustanovitelj Leo Zakrajšek prišel v New York iz Milwaukee, Wis., sam si izposloval potrebna zastopstva, odprl urad in se lotil dela z zavihanimi rokavi v zavesti, da točno, pošteno in vstrajno delo mora prinesiti vspeh. V teku dveh let je ta tvrdka odpemila v Evropo nad petnajst sto potnikov, nad petsto potnikov je prišlo z njenim posredovanjem iz starega kraja in blizu tristošest dolarjev je bilo poslanih skozi njo.

V dveh letih je iz skromne potniške pisarne postalo bančno podjetje, ki posluje pod državnim nadzorstvom in ima svoje direktne bančne zveze z Ljubljano, Mariborom, Zagrebom, Trstom in Dunajem.

Za tak rekord bodi v prvi vrstvi izrečena zahvala številnim prijateljem in zagovornikom.

Na podlagi doseganih pridobitev pa je ta tvrdka danes bolj kakor kdaj prej v stanu biti na službo onim, ki:

- ki potujejo v domovino;
- ki žele dobiti svoje iz starega kraja ter onim, ki hočejo poslati denar v stari kraj, kakor tudi onim,
- ki imajo kake druge posle s stari krajem.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA

70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.

TELEFON: Watkins 7522.

DEKLA ANČKA.

(Dalje.)

Napisal F. S. Finžgar.

Tedaj se je Janez ozrl pod strehasto zavezano Ančkino ruto. Oči so ji bile vse solzne. Janez je zardel, kri je začutil v licih. S težko roko je segel v razmršene lase, da bi prikri, kako ga je bilo sram trde besede. Ančka je pa vedela, da ne ustavi solz, in se je zato okrenila ter odšla, ne da bi zajela samo enkrat. Janez je zajemal počasneje, od žlice se mu je pocejalo na mizo, ker se mu je tresla roka. Čakal je Ančke in pripravil besedo, da se opraviči. Toda ni je dočakal. Zato je postavil žlico na mizo, se vstajajoč s klopi prekrižal, vzel klobuk, ki je ležal znak na klopi, in prijel za kljuko. Špela je sunila sosedo in ji pokinknila. Kmalu so zastale še druge žlice, spet je Špela odmolila in družina se je razšla.

"Stopi mi po polič vina," je velel Mekar ženi, ko sta ostala sama.

"Vidiš, takole je, kakor sem rekel. Sedaj si sama videla. Kar trpeti ne morem takih rilcev — hu, ženska, to jestrup — strup —"

Nagnil je čačo in jo izpraznil v dušku.

"Ljubi moj, nikar tako ne govori!" Dosti se je Mekarica zatajevala, da je mogla govoriti mirno.

"Nikar tako! Kako naj? Saj imaš vendar oči in ušesa."

Gospodar si je natočil in začel hoditi gor in dol po sobi. Roke je držal na hrbtu, široka pleča so se mu upognila in oči so gledale v špranjo na podu, po kateri se je vračal sem in tja ter poslušal ženo.

"Imam oči, ali moje včasih več vidijo in bolje kakor tvoje, pri takih rečeh namreč. O gospodarstvu in kupčiji nič ne rečem, da ne boš navsezadnje še name hud. Več vidijo, pravim. Ti sodiš, da je Janez zato jezen, ker ne more plačati. Nekoliko ga že tare tudi to, gotovo, ali mora biti še druga kljuka vmes. Najdem jo, tako ti povem prav gotovo jo najdem. Ti se pa nikar ne jezi, lepo besedo daj Janezu, ko ni nate hud in ne ti nanj."

"To je res od sile; gospodar torej laži za hlapci." Mekar je udaril z nogo ob tla in hodil spet po špranji in ni nič pogledal žene.

"Je res žalostno, toda tako je danes. Ponudi mu še enkrat, takole v šali mu reci; zakaj Ančka in Janez se imata tako rada—in je prav, da še imata, ker sta rojena drug za drugega—tako se imata rada, da se ne bosta nikoli pustila. In zato je zanja in za nas prav, če se naredi, kakor sem rekla."

Mož je stopil k mizi in si dolil v kozarec. Potem je šel nazaj sredi sobe in nič ni odgovoril. Ona je pomolčala in s prstom grabila na kupček drobtinice, ki so bile raztresene po mizi.

"Ali je na mali Ledini že dosejana ajda?" se je on hipoma ustavil in pogledal ženo.

"Popoldne zavlečeta!"

Tedaj so se odprla vrata, in Špela je pomolila glavo v hišo.

"Krava se pripravlja!"

"Sava?" se je Mekar naglo ozrl. Oči so se mu zasvetile.

"Kje je Janez?" je vstala Mekarica in šla k vratom.

"Pri njej!"

"Potem je vse prav."

Špela je zaprla, Mekar si je opasal višnjevi predpasnik in zavil rokave.

"Poglejte, kašna telička!" je vzkliknil Janez, ki je gospodar odprl hlev.

"Če! Hvala Bogu in sv. Štefanu!" je izpregovoril Mekar in čelo mu je bilo brez gube in ves obraz veliko veselje. Tudi Janez ni imel več klobuka postrani.

"Ne veste, prežvekovala je medtem; da, Sava, to je živalca. Najboljša! To sem vedno trdil. Je za vse: za mleko, za teleta in ješča kot uš."

"Ali me je treba ali me ni?" se je oglasila Špela zadirčno in stresla koš suhe stelje pod kravo.

"Le pojdi, popazim sam!" ji je velel Janez, pomaknil gospodarju stolec in gledal teličko, ki je ležala zvit v klopek in trudna odpirala oči.

"Janez, ko sva sama, kaj ti je bilo danes pravzaprav?" je začel Mekar in sedel na stol.

Hlapec je potegnil klobuk spet na oči, pobrskal z vilami nepotrebno po stelji in odgovoril:

"Kaj bi mi bilo? Nič."

"Nič, nič. Posebnega gotovo nič.

Ali poznaš me, da me peče, če se družina takole kuja, kot ste se danes, in človek ne ve, zakaj. Če je kaj napak, saj se popravi. Zakaj sem pa gospodar, kajne?"

"Saj nič ni, prav nič." Janez je postajal nejevoljen in se je umaknil prav v drugi konec hleva, kjer je brskal in pospravljaval po jaslih. Mekar je molčal in gledal Savo in teličko. Ko se je Janez spet vrnil, je izpregovoril:

"Ta ne bo za mesarja, kaj? Redili je bomo."

"Redili," je odvrnil Mekar kratko in slonel s komolci na koleno. Janez je čutil, da se zdi gospodarju zamalo, ker mu ni razodel po resnici. Zato sta oba molčala, dokler se ni oglašil gospodar, kakor bi se nenadoma nečesa domislil:

"No, Janez, kakor je telička lepa in izvrstnega plemena, če si volje, kot sva se snoči menila, pa naj bo tvoja." Gospodar se je vrvral in pogledal hlapca. Ta je slonel na vilah, oči so se mu pasle na lepem mladičku.

"Lepa je, zares je lepa, samo, saj veste, takole sem preudaril, da mi ni treba ne kajže, ne ženske in ne telice — nič mi ni treba, pravzaprav."

"Je tudi pametno, jaz sem le omenil, in nič ne ponujam. Vsak naj sam premisli. — Torej boš ti pri kravi, kajne?"

"Seveda."

Gospodar se je še enkrat ozrl na živino in šepetal blagoslov. Še preko dvorišča je zadovoljen kimal in šel takoj k ženi.

"Da bi te, to je telička!"

"Je Špela pravila."

"Janezu sem jo ponudil v rejo, kakor sem ti pravil, pa je ne mara."

"No, lepa je ta."

"Pravi, da mu ni treba ne ženske, ne kajže — nič. Jaz sem tega vesel."

"Tudi jaz bi ne bila žalostna, ko bi ne vedela, kako je. Oh, moški, sami sebe ne poznate."

Mekar je skomizgnil z rameni, vzel koledar in zapisal dan, kdaj je

od Save dobil telička. Ona je šla v kuhinjo, kjer je Ančka pomivala. Ruto ji je visela še bolj na oči in nič ni pogledala mame. Ta je odklenila omaro, odrezala kos pogače in nalila vina.

"Na, tole nes! Janezu, ki čuva pri kravi!"

Ančka je hitro popustila pomivanje, si otrla roke in segla po steklenici in pogači. Vse to je storila kot človek, ki uboga brez premisleka na prvo besedo. Šele sedaj se je spomnila, kam da jo pošilja gospodinja in vsa se je zbegala. Prigrizek je postavila nazaj na mizo in izpod rute pogledala gospodinjino.

"Nič ne glej in pojdi," je rekla Mekarica ter zaklepala omaro.

"Mama, ko je tako hud name!"

"Kaj bi bil hud, nič ni hud, sitni ste, vsi ste sitni, samo da naju držite. Križ božji z ljudmi! Nič se ne obotavljaj. Ne bo te ugriznil, ne!"

Ančka je odšla, gospodinja je gledala za njo skoz okno in se muzala, ko je videla, kako si je Ančka s predpasnikom brisala oči.

"Moj Bog," je premišljevala Ančka spotoma, "kaj naj mu rečem? — Nič. — Kar postavim mu tja. — Ali mu pa vse povem. — Če bi pa zarezal nad mano — ne — kar tiho bom. — Toda v takem ne živim več — vseeno —"

Praden je Ančka mogla kaj skleniti, je bila pred vrati in jih je odprla.

Janez je sedel na stolčku, klobuk je ležal poveznjem pred njim na tleh.

PRODA SE

MLEKARNA

v okolici, kamor se naseljuje slovenski narod. — Telefonirajte Rockwell 9215.

JUGOSLOVANI

ki nečejo pozabiti svoje matere in svoje družine ji morajo poslati

DENAR

predno nastopi zima in beda.

Kadar pošiljate denar obrnite se name po cenik. Pošiljam

Krone—Dinarje—Dolarje

po najnižjih cenah.

Prodajam šifkate.—Opravljam vse bančne posle.—Sprejemam denarne Uloge in plačujem 4 proc. obresti.

EMIL KISS,

BANKIR

133 Second Ave., New York.

Priatelj delavca

PAIN-EXPELLER

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tvorniško znamko

SIDRO.

nost ti povem, tako mislim, da imaš ti koga drugega — —"

"Janez!" je kriknila Ančka odločno in bolestno. Janez je vстал s stolca. Zrla sta drug drugemu v očih in molčala.

(Dalje prihodnjič.)

VINKO ARBANAS
CVETLIČAR IN PRODAJALEC
vsakovrstnih
CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Slovencem, kakor tudi vsem Hrvatim in Slovanom v Chicagi in okolici.
1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

627 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejša na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstrani; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravi. Brusintinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma narumni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastopaj.

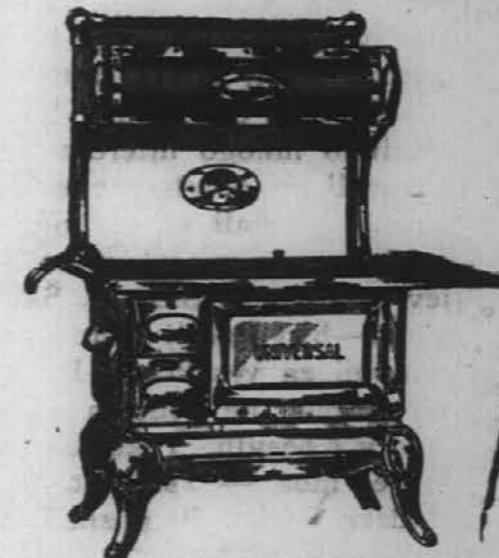
KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastopaj, pošljite mi le 5¢ za poštino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00. —

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave., N. E.

Cleveland, O.

W. Szymanski.

Vodim uspešno že tri-in-trideset let svojo dobro založeno trgovino z raznim pohištvo. — Vsak, ki poizkusi pri meni, je moj stalen odjemalec. Tako boste tudi Vi, ako le enkrat poizkusite in se prepričate o kakovosti mojega blaga. V zalogi imam najfinejša postelje, naslanjače, kuhinjsko pohištvo in sploh vso pohištveno opremo.

Predno si kupite pohištvo drugje pridite in oglejte si moje trgovino, ki je Vam vedno na razpolago.

Se priporočam vsem Jugoslovanom!

1907 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

PHONE: CANAL 597.

Pripravite se za neodvisnost

Začnete se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priloge in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med delo uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

ODPRLO SEM NOVO

ZDRAVNIŠKO PISARNO

na

1849 West 22nd Street
(nad tiskarno Edinosti)

CHICAGO, ILL.

V prvem nadstropju.

In se tem predstavljam vsem cenjenim rojakom v Chicagu. Uradujem za sedaj.
DR. J. E. URŠIČ.
HOURS: 9—10 A. M. 2—4 and 7—8 P. M.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.